

Nus e l'America

Rinforzar l'Europa sco partenaria

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ Dapi l'entschatta dal tschientaner datti in profund malesser tranter ils Stadis unids (SU) e plis da ses alliads en l'Europa, ils quals mettan en dumonda la sabientscha da la politica exteriura da la superpussanza, cunzunt en il mund arab. Ma gnanc ils regents europeans ils pli critics na lessan renunziar a la solidaritad fundamentala sur l'Ocean atlantic.

Schizunt en pajais neutrals sco la Svizra, l'Austria, l'Irlanda e la Svezia èn ins conscient dals entretschaments da tutta sort cun il grond pajais tranter ils dus oceans. La gasetta che la stimada lectura ed il prezià lectur tegnan en maun resultada da la lavur d'in'equipa svizra vi d'indrizz electronics americans. Pervi da nossa vischinanza e schizunt intimitad cun la patria da Michael Moore, nua che blers da nus èn ids ed han parents u amis, vegnan nossas divergenzas cun ils SU quasi dispittas da famiglia, pia da quellas ch'ins maina savens senza misericordia. Co vai vinavant cun las relaziuns tranter las duas rivas da l'Atlantic? A questa dumonda prova da responder in essai (1) publictà en favrer 2004 e scrit dal politolog franzos Simon Serfaty, directur da la partiziun europeana al Center da studis strategics ed internaziunals a Washington, pia insatgi ch'enconuscha bain las duas varts.

Ina politica cuminaivla efficazia

Il crap da fundament da las relaziuns sur l'Atlantic han tschentà, tenor Serfaty, in American ed in Franzos, numnadamain president Harry Truman (1884–1972) e Jean Monnet (1888–1979), emprim parsura da la Cuminanza europeana per la cotgla e l'atschal. Ils SU sut la presidenza da Truman (1945–1953) n'astgavan betg «bandunar l'Europa [dal vest]; quai avess surlaschà la Germania battida a l'arbitrariadad da ses vischins e dà plainpudair a las ambiziuns sovieticas ed a la tirannia comunista (...). Ils SU

han pia sa decidids sin invit da plis pajais europeans. Igl è resultà ina politica efficazia, grazia a lezza convergenza ed e l'enclieg dals Americans per lur interess cuminaivels cun l'Europa (...). President Truman ha chaschunà ina vaira revoluziun diplomatica, (...) aspirond ad in'Europa nova, pli unida e pli paschailva, ed ina convivenza transatlantica sco basa d'in urden internaziunal nov. Questa visiun pudeva gartegiar mo sch'ins l'enclieg sco americana ed europeana enina, pia sch'ils SU, respondend als giavischs da l'Europa, rescuvrevan lur ragischs europeanas, e sche lezza sa dava ina identitad cuminaivla nova» (pp. 60–63). L'idea d'unir ils stadis da noss continent sin ina basa d'egualitad n'era betg nova: «Gia 1929, tar la Societad da las naziuns, han ins udì in discurs romantic che proponeva da stgaffir ils Stadis unids da l'Europa e ch'ins ha lur emblidà svelt. Il poet Saint-John Perse aveva scrit lez discurs per il poet Aristide Briand» (p. 100). Saint-John Perse è il pseudonim dal diplomat franzos Alexis Léger (1887–1975), premi Nobel da literatura 1960; Briand (1862–1932), premi Nobel da la pasch 1926, è stà pliras giadas minister da l'exteriur e chef da la regenza franzosa.

Ina visiun realisada

Suenter la segunda guerra mundiala ha Monnet surpiglià il patratg da Briand e Léger cun in'autoritad tant pli gronda ch'el aveva fatg part da la «France libre» durant l'occupaziun tudestga: «El bramava da strenscher ils stadis da l'Europa en in corset uschè stretg ch'i na possian pli al schliar. Lezza giada tunava quai sco ina parola; ma lura tge epos! (...) Monnet anticipava ina realitad pli auta che la sia e quella da ses contemporans (...). El leva 'impedir il return dals nazionalissem' en pajais oramai 'memia stretgs' (...). L'America salida adina vistas d'uniun en l'Europa, abstrahond da lur dimensiuns. Gia 1871 ha president Ulysses G. Grant sa declarà cuntent da

l'unificaziun da Germania (...). Las consequenzas da duas guerras mundialas rendevan ils stadis europeans da 1947 dependents dals SU (...). Quests sustenevan totalmain la visiun da Monnet d'in'Europa integrada, (...) unida e ferma» (pp. 101–103). Serfaty suttastitg il success, tut en tut, da lezza politica atlantica cuminaivla: «En l'Irlanda, Grezia, Spagna e Portugal ha la penetraziun da l'Europa chaschunà ina prosperitad economica ed ina stabilitad politica nundetgas» (p. 159). Quai n'è betg tut: «Las naziuns europeanas vegnan commembras da l'Uniun europeana (UE) (...). Las criticas drizzadas a sias instituziuns ed a lur umans n'impedeschan betg d'admirar il success d'ina construcziun europeana che ha superà las previsiuns las pli optimistas (...). La bellezza da mintga pajais e cuntrada (...) vegn rinforzada da lur integrazziun cun lur nodas principalas, sco lur viervas, cuschinas, usanzas euv.» (pp. 148–149).

La vanagloria d'extremists politics

Serfaty menziuna in auter success da la politica cuminaivla transatlantica: «L'Uniun sovietica è vegnida superada e n'exista betg pli» (p. 66). Trais pajais europeans, annectads da Stalin en violaziun dal dretg internaziunal, èn ussa commembers da l'UE. Ma gist la fin da l'imperi sovietic ha transfurmà ils SU: «L'empruament imperial», uschia ha l'autur entitulà ses essai. El cuescha explicitamain als SU lur vocaziun imperiale: «La [guerra da] Bosnia 1992–1995 ha cumprovà quant fitg ch'i basegna la pussanza dals SU e ch'i na dat anc nagina alternativa a lur preponderanza» (p. 118). Ma l'autur crititgescha «l'empruament da la stravaganza, il qual resulta da las resistenzas a la tentativa americana da sfurzar si al mund ils principis, las instituziuns e structururas economicas e socialas dals SU» (p. 196). In prominent adversari american da lezza politica s'exprima anc pli clera-

main: «Oz occupan ils SU ina posiziun mundiala da pussanza che nagin stadi e gnanc in'allianza na po metter en dumonda. Ils SU pon perder lur predominanza mo faschend sez sbagls. Gist quai fani ussa, perquai ch'i èn dominads d'extremists politics cun in spiert mis-siunar ed ina vanagloria fitg fermes. Lezs extremists, abusond da la pussanza americana, han indebli noss pajais da pertut empè d'al rinforzar» (2).

Scumetter per l'uniun

Serfaty menziuna «il drama d'uss en l'Irac e la tragedia anc mendra che maina il Proxim Orient mintga di vers l'abiss» (p. 15), plinavant «ils impediments che la regenza [da George W. Bush] metta sin la via da l'UE» (p. 157). Pertge? «Gia en la primavera da 2001 han ins tschernì cunzunt adversaris ideologics da la construcziun europeana e da tractativas davart il Proxim Orient per las piazzas principalas da l'administraziun Bush» (p. 202). Ma l'autur, da l'autra vart, tira endament nossa «cuminanza da destin definida da valurs cumpatiblas, d'interess convergents e d'in'intimitad adina pli stretga» (p. 199) cun in'allusiun al privel dal terrorissem, confermà tragicamain ils 11 da mars a Madrid. Plinavant scusseglià l' cun insistenza da tschertgar il sustegn russ, sco che Chirac e Schröder fan adina puspè; quai fiss «ina nardad» («une folie») e «giess encunter l'istorgia da l'Europa» (p. 18). Ses recept: «Jau scumettel sin in partenadi tranter in'America imperiala ed in'Europa unida (...) perquai che jau na crai betg che lez imperi cuzzia; plinavant sa fid jau che l'UE possa sa cumplenir» (p. 203). Gist il rinforzament da l'UE è ina premissa da lezza «scumessa» che fa endament l'expressiun taliana «cavalcare la tigre», pia prubar da dumagnar ina situaziun desesperada. Qua è Serfaty fitg cler: «I na dat nagina alternativa a l'UE» (p. 157), pia a quel urden da pasch tranter pievels europeans che ha mess fin a tschientaners vivids «en la sumbriva da las ambiziuns

imperialas da las pussanzas» (p. 175). Quai renconuscha era «Newsweek», magazin redigì a New York e stampà a Winterthur, en ses numer dals 21 da zercladur: «L'UE va plaun a plaun da success a success, transfurmond l'Europa ed il mund» (p. 41).

1) Simon Serfaty, La Tentation impériale. Paris (Odile Jacob, ISBN 2-7381-1368-0) 2004. 2) George Soros, Die Vorherrschaft der USA - eine Seifenblase. Minca (Karl Blessing, ISBN 3-89667-255-x) 2004, p. 8.

LA QUOTIDIANA

Editur: Hanspeter Lebrument

Directur: Andrea Masüger

Schefredacziun:

Martin Cabalzar, schefredactur (mc)
Gieri Antoni Caviezel, substitut/producent (gac)

Redacziun:

Augustin Beeli (abc), Andreas Cadonau (ac),
Erwin Caduff (ec), Giusep Venzin (gv).

Collavuraturas redacziunalas:

Susi Bearth (sb), Gabi Degonda (gd), Renania.

Adressas:

redacziun centrala:

La Quotidiana, Via centrala 4, 7130 Glion,
tel. 081 920 07 10, fax 081 920 07 15.

E-mail: redaktion-lq@suedostschweiz.ch
Sutselva/Renania: La Pünt, 7433 Donat,
tel. 081 630 70 53, fax 081 630 70 51.

Editura Südostschweiz Presse AG,

Via dalla caserna 1, 7007 Cuira;
tel. 081 255 50 50, fax 081 255 51 00

Manader da l'editura: Beat Ravaioli

Servetsch d'abunents e da distribuziun:
tel. 081 255 55 00

Inserats

Südostschweiz Publicitas AG,

Via centrala 4, 7130 Glion
tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
E-mail: ilanz@so-publicitas.ch

La Quotidiana cumpara tschintg giadas ad emna
Ediziun: «Die Südostschweiz»: 144 926 exemplars.

**Comunicaziun da participaziun considerablas
sin fundament da art. 322 CP:**
Südostschweiz Radio/TV AG, Südostschweiz
Pressevertrieb AG, Südostschweiz Grischacom AG.

Dretgs d'editur

Igl è scumandà a terzas persunas betg autorisadas da reutilisar en ina moda u maniera ils inserats stampads en quest titel u parts da quels, surtut cun endatar els en in servetsch d'online. Mintga cuntravenziun vegn persecutada giudizialmain da la societad da propaganda, suenter avoir consultà la editura.

Südostschweiz Presse AG